

EMO'dan KHK Düzenlemesiyle Meslek Örgütlerinin Hedef Alınmasına Tepki...

İKTİDARIN HUKUKSUZ OTORİTE GİRİŞİMİ

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 42. Dönem Yönetim Kurulu, AKP'nin genel seçimler öncesinde TBMM'den geçirdiği Yetki Yasası kapsamında çıkardığı kanun hükmünde kararname (KHK) ile TMMOB ve TMMOB'a bağlı meslek odalarının özerkliğini yok edip iktidara bağlama girişimine tepki gösterdi. "Siyasal etik

ve demokrasi anlayışı açısından zaten sorunlu olan bu yaklaşım hukuka da ayrıntılıklar taşımaktadır. Söz konusu düzenlemenin Yetki Yasası'na ve Anayasa'ya aykırı olduğu açıklar" denilen açıklamada, bu KHK'nin arkasında yatan rant kavgası gözler önüne serildi.

EMO Yönetim Kurulu, 29 Haziran 2011 tarihli yazılı açıklamasında, hükümetin yeni bakanlık oluşumuna ilişkin KHK düzenlemesi ile meslek örgütlerinin yetkileri yanında yasama yetkisini de gasp ettiğine dikkat çekildi. Bakanlık içinde kurulacak Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne verilen görevlerin anlatıldığı açıklamada, bu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırılığı şöyle ortaya konuldu:

"Anayasa'nın 135. Maddesi'nde meslek örgütlerinin kanunla kurulacağı ve organlarının da kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre seçilecek kamu tüzel kişilikleri olduğu belirtilmektedir. Yine Anayasa'nın 124. Maddesi'ne göre kamu tüzel kişilikleri kendi alanlarıyla ilgili yönetmelik çıkarma yetkisine sahip kılınmışlardır. Bu çerçevede bir kamu tüzel kişisi olan TMMOB ve bağlı odalar kendi mesleki düzenlemelerini yapma konusunda Anayasal olarak yetkilidir. Bu Anayasal yetkinin hükümetin yetki yasasına dayanarak çıkardığı KHK ile yok edilmesi mümkün değildir. Anayasa'nın yerinden yönetim kurulu olarak tanımladığı meslek örgütlerine yönelik olarak iktidara tanıdığı sınırlı yetki sadece 'idari ve mali denetime ilişkin' olup, onu da yasama organının yapacağı kanun düzenlemesi ön koşuluna bağlamıştır. Anayasa'dan aldıkları yetkiye dayanarak meslek örgütlerinin tüm düzenleme, karar ve işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yine Anayasa'nın 125. Maddesi gereği yargı organı tarafından yapılmaktadır."

Açıklamada, AKP Hükümeti'nin çıkardığı KHK ile kendisinin TBMM'den geçirdiği Yetki Yasası'na da aykırı davrandığı belirtilerek, bu durum şöyle anlatıldı:

"Yetki Yasası ile yasama organı, bakanlıkların ve hiyerarşik ilişki içerisinde bulunduğu ilgili, bağlı ve ilişkili

Karikatür: Tayfun Akgül

kuruluşlarla ilgili düzenleme yapma yetkisini hükümete tanımıştır. Hükümet ise bu çerçevenin dışına taşarak, bakanlıklarla hiçbir hiyerarşik ilişkisi bulunmayan meslek odalarının yetkilerine müdahale etmekte, hem de TBMM'nin yetkisini gasp etmektedir.

Ayrıca TMMOB'nin mevcut yasasının halen yürürlükte olduğunun da altını çizmek gerekir. Hükümet, uygulamada kaosa yol açacak bu düzenlemelerden derhal vazgeçmelidir.”

Yapılan düzenlemenin hukuki açıdan olduğu kadar “siyasal etik ve demokrasi anlayışı” açısından da sorunlu olduğu vurgulanan açıklamada, şu değerlendirmeye yer verildi:

“Seçim sisteminin adaletsizliği herkes tarafından kabul edilen ülkemizde adaletsiz seçim sistemini aşarak milletvekili seçilenlerin önüne konulan engeller gerilim düzeyini artırırken, diğer taraftan seçimlerle yönetimlerini oluşturan meslek örgütlerine yönelik iktidarın gerçekleştirmeye çalıştığı müdahale demokrasinin, çoğulculuğun göstergesi olan kurumların da hedef tahtasına yerleştirildiğini ortaya koymaktadır. Tüm bu yaşanan süreç, AKP'nin yalnızca kendisi için demokrasi ve hukuk peşinde olduğunun, kendinden olmayan hiçbir kesim için demokrasi ve hukuku işletmeye niyetinin olmadığını açık göstergesidir.”

Rant Paylaşımının Ayak Sesleri

“Meclis çoğunluğunun ‘halkın iradesi’ dayatmasıyla yasa yetkisinin yürütmeye devredildiği, güçler ayrımının yok edildiği düzenlemenin toplum açısından yaratacağı önemli açmazlar olacaktır” denilen açıklamada, bu açmazların özellikle ekonomik alanda rant paylaşımı olarak kamuoyuna önümüzdeki günlerde yansıtacağı kaydedildi. KHK ile kurulan bakanlık bünyesinde farklı alanların birleştirilmesi ile “kentsel ve kırsal rant” üzerindeki sermaye birikim sürecini geliştirmek amacı taşıdığı belirtilen açıklamada, rant paylaşımına ilişkin işaretler şöyle gözler önüne serildi:

“Yine kentsel ve kırsal rant oluşumunda, çevre mevzuatının ‘uygun’ hale getirilmesi, orman arazilerinin imara ve şehirleşmeye ‘uygun’ hale getirilmesi, bu konudaki engellerin ortadan kaldırılması olarak değerlendirilmelidir. Nitekim seçime yönelik propaganda malzemesi olan ‘çılgın proje’ler ile bu işaret verilmiştir. Bu rant paylaşımında temel ayağı da özelleştirme süreçleri oluşturmaktadır. Su kaynakları başta olmak üzere yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin piyasalaştırılması

sürecinde sermayenin ihtiyaç duyduğu kamu yapılması böylece gerçekleştirilmektedir.

Kent topraklarını fiilen TOKİ eliyle satma stratejisi devam eden bir uygulamadır. TOKİ yatırımları toplam bütçeye göre yüksek bir orana sahiptir. Uygulamaların yerel yönetimlere herhangi bir inisiyatif de tanımadan sürdürüldüğü görülmektedir.

AKP Hükümeti'nin önümüzdeki dönemde de, kent rantını sağlık üssü, eğitim kampüsü üstünden satma, bunun üzerinden sermaye birikimi sağlama projeleri olduğunu da ifade etmek gerekir. Her ile kurulan devlet üniversitelerinin yanı sıra özellikle büyük illerdeki kamu arazilerinin bir takım vakıf üniversitelerine tahsisi söz konusudur. Yine 28 ilde kurulacak ‘sağlık üssü’ ile bu bölgelerde bir kent rantı oluşturulması da yeni dönem programı içinde yer almaktadır.

Süreç; Galataport, Haydarpaşa, Kanal İstanbul, 3. Köprü gibi büyük kentsel projelerde, kent rantı üzerindeki bölüşüm niyetlerinin, çevre ve orman mevzuat engellerini kaldırma çalışması olarak da okunabilir.

TMMOB ve EMO bugüne kadar yukarıda sayılan tüm konularda mesleki alanda gerekli değerlendirmeyi yaparak, kamu yararına uyarıcı bir işlev görmüş, pek çok idari işlemde de kamu zararını önleyici uygulamalar gerçekleştirmiştir.”

TMMOB'nin mesleki alanlarına yönelik, kamu adına söz söylemeyi aynı zamanda toplumsal sorumluluk olarak gördüğü vurgulanan açıklamada, “Odalarımız yerleşme ve yapılaşmaya yönelik yapılan mühendislik/mimarlık faaliyetini bizatihi işi yapan mühendis/mimar/şehir plancısı meslektaşların hizmetleri üzerinden ve genel olarak kendi mesleki çalışmaları ile düzenler. TMMOB çalışmalarında üyesine ve topluma karşı sorumludur” denildi.

KHK düzenlemesi ile TMMOB'nin iktidar ve çıkar odaklarından bağımsız olarak kamu yararı gereği gösterdiği muhalif kimliğinin törpülenerek, devlet hiyerarşisine tabi, söyleyecek sözü olmayan, etkisiz bir örgüt haline getirilmesinin hedeflendiği kaydedilen açıklama, mücadele vurgusuyla noktalandı:

“Elektrik Mühendisleri Odası olarak; TMMOB bütünlüğü içerisinde iktidarın kontrolsüz güç arayışında meslek örgütlerini hedef almasına karşı tüm örgütlülüğümüzle, mesleğimize, meslektaşlarımıza ve kamu yararına sahip çıkmaya devam edeceğimizi ve her türlü platformda gereken mücadelenin verileceğini bildiririz.” ◀